

Připravili jsme pro vás první rozesílku 1/2021 a zahajujeme tak již 17. ročník informační podpory škol, neziskových organizací a nositelů EVVO i dalších zájemců o EVVO. Najdete v ní pozvánky (str. 2), upozornění na grantové výzvy (str. 1), inspiraci a náměty (str. 4), program Učíme se venku (str. 5), projekt Škola pro udržitelný život (str. 6–7), tipy na pomůcky a publikace (str. 11–12), nabídku vzdělávání (str. 8, příloha 1), nabídku výukových programů a projektových dnů pro školy (str. 9–10, příloha 2), zprávy a informace.

Přejeme vám zdravý a spokojený nový rok a těšíme se na všechny dny, kdy se opět setkáme.

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás budeme aktuálně informovat o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

Úterý 2. března 2021	Workshop Simulační a strategické hry www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 3. června 2021	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz

Některé texty rozesílky zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou



Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka vzdělávacích akcí LÍSKY
- 2 Nabídka programů LÍSKY pro školy



Zdroje (nejen) pro EVVO

■ Výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz



Zprávy z LÍSKY

Lednový provoz Férového obchůdku a kanceláře LÍSKY – s ohledem na aktuální situaci oznamujeme, že až do odvolání je Férový obchůdek i kancelář Lísky uzavřena. Pracovníci jsou na homeoffice. Pracujeme na ukončení projektů a přípravě vzdělávacích akcí, projektových dnů a programů Učíme se venku s Lískou, které jsou pro letošní podpořeny Ministerstvem životního prostředí.

V případě potřeby nás, prosím, kontaktujte na infoevvo@seznam.cz

Osvětové kampaně LÍSKY



Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (9.–31. května)

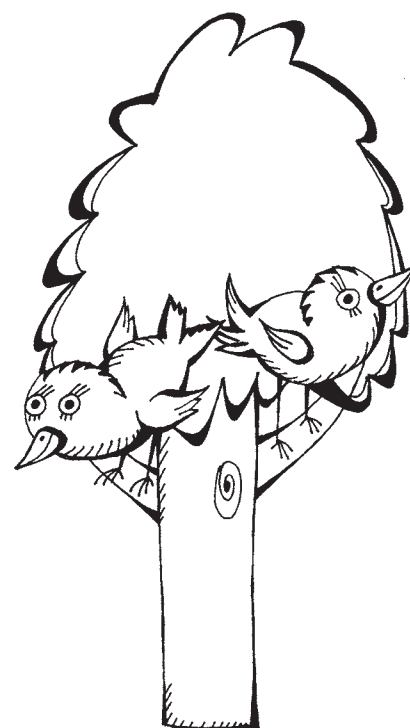
Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)



Po dobu trvání dané kampaně poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi. V regionu jsou připravovány programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane



Podpořte LÍSKU

Programy a činnost LÍSKY můžete finančně podpořit dvěma způsoby:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2020 členové Klubu Lísky zaslali 42.900 Kč. Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.



Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2020 jsme z vašich darů získali 14.406 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.



Pozvánky

XX. Krajská konference o EVVO

Jubilejní akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

TÉMA: Cíle udržitelného rozvoje – jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.

Zlín, 3. 6. 2021, prostory Fakulty technologické, UTB Zlín

REFERÁTY, WORKSHOPY A PREZENTACE PŘIPRAVUJÍ:

- Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc., vedoucí Katedry rozvojových a environmentálních studií UP Olomouc: **Dějiny blízké budoucnosti – sedm možných scénářů.**
- RNDr. Yvonna Gailly, Ekologický institut Veronica: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.**
- Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Globální rozvojové vzdělávání v životě školy.**
- Bc. Petr Kucka, Centrum Veronica Hostětín: **Příklady programů pro školy.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu Ekoškoly.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu ověřených témat a námětů v programu MŠ.**
- Mgr. Helena Nováčková, Bc. Tadeáš Žďárský, Lipka Brno: **Růst či nerůst?**
- Mgr. Johana Krajčířová, Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) – inspirace do výuky.**
- Doc., RNDr. Jan Růžička, Ph.D. Fakulta technologická UTB: **Laboratorní pokus.**
- Mgr. & Mgr. Bohuslav Sedláček, ZŠ Vsetín, Rokytnice: **Jeden svět na školách.**
- RNDr. Blažena Hušková: **Místně zakotvené učení.**
- Mgr. Lenka Pavelčíková, DDM Šikula Uherské Hradiště: **Příhody ze zahrady líšky Bystroušky.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Čtyři příběhy Ekoškoly.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Luční školka.**
- Mgr. Vladimír Šácha, VIS Bílé Karpaty: **Voda – život v každé kapce**

Dopolední program i workshopy proběhnou ve dvou sekcích:

Sekce A
pro MŠ a I. stupeň ZŠ
Sekce B
pro II. stupeň ZŠ a SŠ

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

Přihlášky do 21. 5. 2021.

Symposium "Živé zemědělství", 12.–13. března 2021

více info na www.asociaceampi.cz/co-delame/symposium/



LÍSKA



Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 1/2021

strana 2



Zprávy z webu a tisku

Jaká témata čekají vzdělávání v roce 2021?

EDUin s novým rokem nabízí přehled hlavních témat českého školství pro rok 2021. Podrobnou analýzu stavu českého školství představíme na jaře v Auditě vzdělávacího systému v ČR.

Další témata najdete v Tiskové zprávě (TZ)

http://bit.ly/Témata_školství_2021



Na webu <http://mzp.cz> najdete avizovaný zpravodaj MŽP na téma environmentální vzdělávání.

www.mzp.cz/cz/news_20201222-vychazi-vanocni-Zpravodaj-MZP-tentokrat-venovany-detem-a-envivzdelavani

V roce 2020 vyhynulo na naší planetě Zemi 36 druhů rostlin a živočichů.

Z toho v Evropě "jenom" jeden druh mediterrání kudlanky. Ale úplně vyhynutí je už jenom taková tečka, odkud není cesty zpět. Mnoho druhů je dnes takzvaně funkčně vyhynulých, tedy že zmizely z dříve rozsáhlých areálů, a dnes přežívají v malých ohrožených populacích, nebo jen v zajetí. Takovým celosvětově známým druhem je nosorožec severní bílý, nověji uznáván jako nosorožec Cottonův. O jeho záchranu, nebo spíš dosud nevyhynutí, se zasloužila ZOO Dvůr Králové. Kdyby se druh díky umělému odchovu z odebraných vajíček a spermatu v děloze příbuzných nosorožců podařilo zachránit, bude to sice velký úspěch vědy, ale vymírající přírodě to nepomůže. Ta vymírá kvůli expanzi člověka, a dokud si to lidstvo neuvědomí, budeme tu za chvíli sami. Tedy nejspíš s krysami na souši a řasami ve vodě.

Zdroj: Jakub Hruška

www.facebook.com/CT24.cz/videos/2828132974090405

Bedřich Moldan: Je to mimořádně vážné

Vláda o ochraně klimatu jen mluví, pan Babiš tomu nerozumí, říká mezinárodně uznávaný ekologický odborník

Nebezpečí klimatických změn doprovázených hurikány, rozsáhlými požáry nebo povodněmi je ještě větší, než si jsme v „pohodlí“ české kotliny ochotni připustit. „Myslím, že situace je opravdu mimořádně vážná,“ říká někdejší ministr životního prostředí a mezinárodně uznávaný ekologický odborník Bedřich Moldan.

Současná vláda Andreje Babiše podle něj o ochraně klimatu více mluví, než něco reálně dělá. A odmítá premiérovu představu, že Česko nemůže splnit ambiciózní evropské závazky na razantní omezení emisí skleníkových plynů bez dalšího rozvoje jaderné energetiky. „Pan Babiš tomu samozřejmě nerozumí,“ tvrdí Moldan. Nabízí vizi České republiky jako jakéhosi evropského energetického dispečera, z níž by pro zemi plynula i možnost získávat dostatek elektřiny z jiných regionů starého kontinentu. „Je to pro nás ohromná příležitost,“ dodává.

Bývalý ministr životního prostředí Bedřich Moldan vyzval spolu se svými následovníky v ministerském křesle Liborem Ambrozkem, Martinem Bursíkem, Janem Dusíkem a Ladislavem Mikem, aby Česko přestalo spalovat uhlí v elektrárnách už do roku 2030. To je ještě o tři roky dříve, než s čím počítá nejmilejší varianta Uhelné komise, která pro vládu připravuje plán na útlum těžby uhlí v zemi. Posuzuje roky 2033, 2038 a 2043. „Napsali jsme dopis ministroví životního prostředí Richardu Brabcovi, který spolupředsedá Uhelné komisi, aby se energicky zasadil o přijetí co nejbližšího termínu odchodu od uhlí,“ říká Moldan.

Celý článek zde:

<https://neovlivni.cz/bedrich-moldan-je-to-mimoradne-vazne/>

Formativní hodnocení

Vyzkoušejte různé způsoby formativního hodnocení v kombinaci se sumativním hodnocením a výsledky na sebe nenechají dlouho čekat. Prokazatelné pozitivní dopady překvapí nejen vás, ale hlavně žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP).

Formativní hodnocení se ve své odborné podobě objevilo v USA – v roce 1967 navrhl Michael Scriven v souvislosti s vylepšováním kurikula rozlišovat mezi sumativními a formativními přístupy k hodnocení žáků. Scriven při té příležitosti poprvé použil termín formative education. Stručně řečeno spustil diskusi o smyslu tradičního amerického testového hodnocení, které obzvláště slabším či neúspěšným žákům neumožňovalo zlepšování učení. Tato diskuse vedla mimo jiné k úvahám o tom, jak shromažďovat formativně hodnotící informace, tj. nejen skrze tradiční školní testy, ale také metodami jako pozorování a dotazování žáků, diskuse ve třídě, projektová výuka, portfolia, relevantní domácí úkoly, skupinová práce s vrstevnickým hodnocením, žákově sebehodnocení atd.

Zdroj: Veronika Laufková

Celý článek na <https://zapojmevsechny.cz/clanek/detail/formativni-hodnoceni>





Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Programy LÍSKY pro rodiny s dětmi

Vybírat můžete z nabídky exkurzí, víkendových a prázdninových pobytů, táborů, programů i soutěží.

www.liska-evvo.cz/doc/rodiny-s-detmi

Volné chvíle můžete s dětmi trávit VENKU, například ve společnosti skřítky Lískáčka – zpřístupnili jsme všechny vytvořené metodické listy,

www.liska-evvo.cz/doc/namety-lisky

Náměty na pozorování, tvoření a hry v přírodě najdete zde

www.liska-evvo.cz/doc/namety-a-pomucky

Nově zde najdete **Hravé učení pro děti**,

www.liska-evvo.cz/doc/hrave-uceni-pro-deti

Inspirace z Přírodovědného centra TRNKA při DDM Šikula Uherské Hradiště

Najdete na webových stránkách DDM Šikula,

www.ddmsikula.cz

Staňte se Fairtradovou školou,

www.fairtradeskoly.cz/kontakt



Nakupujme odpovědně

MŽP chce inspirovat firmy i veřejnou správu k odpovědným nákupům.

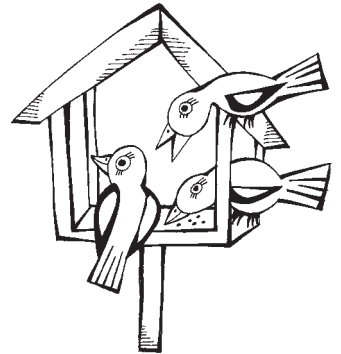
www.cr2030.cz/magazin/kvalita-zivota/mzp-chce-inspirovat-firmy-i-verejnou-spravu-k-odpovednym-nakupum/



Sčítáme ptáky na krmítku, 8.–10. ledna 2021

SČÍTAT JE SNADNÉ:

- Vybereme si vhodné místo k pozorování – nejlépe krmítko s pestrou nabídkou potravy.
- Kdykoliv v průběhu 8.–10. ledna 2021 sčítáme ptáky po dobu jedné hodiny.
- U každého druhu zapisujeme vždy nejvyšší počet jedinců spatřených najednou. Vidíme například tři sýkory modřinky, za chvíli je jich tam šest a po chvíli už jen jedna? Zapišme si u modřinky šestku.
- Počítáme všechny ptáky – nejen na krmítku, ale i ptáky v okolí nebo přeletující.



MATERIÁLY PRO ŠKOLY A DĚTSKÉ KOLEKTIVY

Ucelený výukový program o zimním přikrmování ptáků a nejčastějších hostech na krmítku, stejně jako další doprovodné materiály, najdete na stránce <https://ptacihodinka.birdlife.cz/pro-skoly/#/observe>

Vše o programu na <https://ptacihodinka.birdlife.cz/#/observe>





Učíme se venku

Otevřený společný projekt mnoha organizací. LÍSKA je jednou z nich. Spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Aktivity vznikají díky spolupráci Nadace Proměny Karla Komárka, Tereza a UČÍME se VENKU.

Pokud hledáte inspiraci ven, připojte se ke skupině UČÍME se VENKU na Facebooku nebo prozkoumejte www.ucimesevenku.cz

METODIKY UČÍME se VENKU jsou VYTIŠTĚNÉ!

Navíc v rozšířeném vydání.

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven a získejte:

- přes 40 nových lekcí
- celkově přes 100 lekcí ven
- dohromady 568 stran inspirace ven.

Chcete mít oblíbené metodiky Učíme se venku po ruce? Dlouho si o ně píšete a teď se to poprvé podařilo. Máme 800 vytištěných sad v e-shopu. Můžete si vybrat základní či velkou sadu, případně i sadu zabalenou v batůžku.

Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Děkujeme, že nám pomáháte rozvíjet čas dětí venku. Díky, za pomoc se šířením vytištěných metodik.

Pokud nepotřebujete víc informací, objednávejte přímo na v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

ŠKOLA DOMA ≈ ŠKOLA VENKU

začínají přibývat podzimní hry ven.

<https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

Láká vás učení venku – připojte se do skupiny

<https://www.facebook.com/groups/ucimesevenku/>

K UČENÍ JEN POČÍTAČ NESTAČÍ

S velkou dávkou nepochopení a rozčarování sledujeme celospolečenskou debatu nad distanční výukou v základních i středních školách. Celé to působí dojmem, že zásadní je vybrat správné on-line prostředí, mít všichni všude připojení, každé dítě jeden počítač, webkameru a sluchátka. Že když učitel umí ve správné chvíli vypnout mikrofony, přes internet i hodnotit, tak má vlastně vyhráno. Ale tohle přece není na distanční výuce to zásadní. Copak pedagogické fakulty učí, jak správně držet křídlo, jak rozsvítit ve třídě a když tohle učitel umí, tak umí učit? Samozřejmě ne. O čem bychom tedy měli přemýšlet, když dnes navíc učíme veřejně a rodiče nám vidí do naší didaktické kuchyně? Jak se pozná „dobrý“ učitel? Asi to nebudete, kdo převede frontální výuku ze stupínku na obrazovku, ani ten, kdo výstup oznámkuje místo do sešitu do formuláře. Budeme se předhánět v tom, kdo zvolí méně a méně tradiční on-line formu? Taky ne. To hlavní je stále někde jinde. Zásadně tu chybí učení ve skutečném světě. Pojdme své žáky od počítačů na chvíli dostat do reálného světa.

Celá výzva na <https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

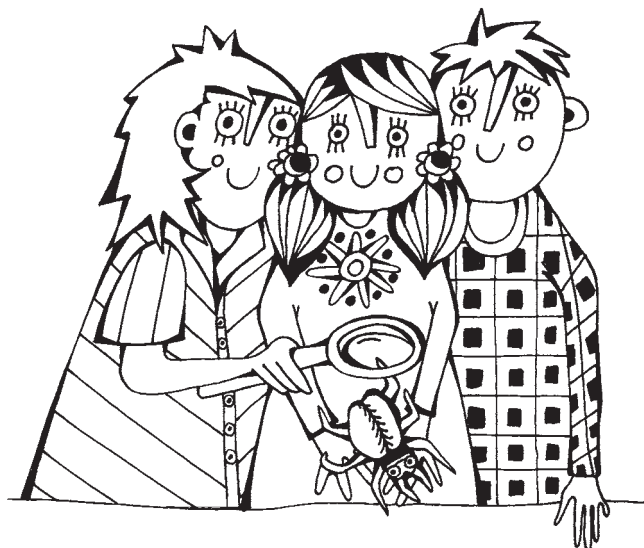
Další inspirace k e-FESTIVALU Učíme se venku:

JAK NA FRKAČKU Z KŘÍDLATKY, aneb jak (nejen) na FYZIKU venku.

Vyrábění frkačky, pišťalky či příčné flétny. Nakoukněte pod ruce výjimečnému učiteli. Tomáš Krásenský učí na Gymnáziu v Jihlavě a neuvěřitelně propojuje fyziku, matematiku, biologii a další témata. Více na: <https://ucimesevenku.cz/festival2020/>

ČLÁNEK - <https://ucimesevenku.cz/vyrob-pistalku-ze-stebla/>

VIDEO - <https://www.youtube.com/watch?v=b3pVhoRPqkM>





Škola pro udržitelný život

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpadky? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se se věnují těmto tématům:



Škola pro udržitelný život je škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Představujete si takto svoji školu? **Každá základní nebo střední škola se může stát Školou pro udržitelný život!**

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Ve Zlínském kraji jsou od října 2020 zapojeny ZŠ INTEGRA Vsetín a ZŠ Huslenky. Další školy plánují zapojení v roce 2021.

Pro více informací či zapojení do projektu se ozvěte:

infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná
www.skolaprozivot.cz/Skola-pro-zivot.html

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/
www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje?

Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás?

Informační videovzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s.

www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet



Ministerstvo životního prostředí



Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz





Škola pro udržitelný život

Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) využívá metodu MÍSTNĚ ZAKOTVENÉHO UČENÍ.

„Ve známost mají být uváděny ty věci, které jsou nejbližší, potom ty, které jsou blízko, pak věci vzdálenější a konečně nejdálenější.“

Jan Amos Komenský

Místně zakotvené učení (MZU), anglicky „place-based learning“ či „place-based education“ je způsob vzdělávání, které:

- využívá všech aspektů místního prostředí (přírodních, kulturních, historických a sociopolitických souvislostí) jako jednotícího kontextu pro výuku;
- klade důraz na občanské zapojení v projektech, které mají praktický význam pro obec, slouží komunitě (tzv. servisní projekty);
- buduje sociální kapitál, podporuje vývoj místních partnerství (týká se nejen žáků).

MZU se jako specifický přístup ke vzdělávání vyvinulo na sklonku 90. let 20. století na pomezí environmentální výchovy, ochrany životního prostředí a komunitního rozvoje.

PRINCIPY MÍSTNĚ ZAKOTVENÉHO UČENÍ

- **UČENÍ O MÍSTĚ** – pro učení využívá **místních témat a souvislostí**, ty ale slouží i jako základ pro:
 - porozumění širším souvislostem;
 - účast na řešení regionálních a globálních problémů.
- **UČENÍ V MÍSTĚ** – učení se přesouvá mimo třídu, **učebnou se stává obec a její okolí**.
- **KONKRÉTNÍ PŘÍNOS PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT V MÍSTĚ A SVĚTĚ**
 - téma, kterým se žáci zabývají je opravdové a vážné a **výsledek jejich práce je skutečným, hmatatelným a užitečným příspěvkem ke kvalitě života a životního prostředí v obci** a podporuje roli obce ve zlepšování prostředí ve světě.
- **VZTAH K MÍSTU** – učení staví na **osobním vztahu ke svému místu** a rozvíjí jej.
- **PŘIZPŮSOBNÍ MÍSTNÍ SITUACI** – učení **reaguje na místní podmínky a potřeby** a je jim přizpůsobeno.
- **PARTNERSTVÍ S KOMUNITOU** – podporou pro učení jsou **partnerství s dalšími lidmi a subjekty** v obci (místními organizacemi, podniky, vedením obce, místními odborníky, znalci, pamětníky apod.).
- **MEZIOBOROVOST** – učení je mezioborové, mezipředmětové – hranice mezi předměty se rozplývají, jsou prostupné – buduje se **porozumění vzájemné propojenosti** společenských a přírodních, lokálních a globálních, minulých a budoucích procesů.
- **OSOBNÍ RELEVANCE** – učení je pro žáka osobně relevantní – vidí **souvislost s vlastním životem**.
- **AKTIVNÍ ÚČAST/PARTICIPACE ŽÁKŮ** – učení je zaměřeno na **porozumění a aktivní účast v řešení místních i globálních problémů**. Je postaveno na participativních metodách zaměřených na iniciativu žáků:
 - iniciativa a zodpovědnost je na žácích,
 - učitel není zdroj všeho vědění, ale průvodce procesem, v němž se i on učí.
- **BĚŽNÝ NÁSTROJ VÝUKY** – místně zakotvené učení je nedílnou součástí dosahování cílů organizace – pro školu je tedy **běžným nástrojem vzdělávání žáků**, ne něčím navíc, učitel má jasno v tom, co se má žák prostřednictvím MZU naučit, jak vše zapadá do výuky a jak to hodnotí.

Dalším důležitým aspektem místně zakotveného učení je **SPOLUPRÁCE** – učení probíhá formou skupinové práce, zadání je zaměřeno na spolupráci v týmu, silami jednoho člověka vyřešit nejde.

Obdobným přístupem je **komunitní učení** (Community-based Learning) – vzdělávací strategie zaměřená na učení v kontextu vlastní obce (komunity) – zahrnuje praktické učení, zážitkové vzdělávání, pracovní praxe – přechod mezi školou a zaměstnáním, učňovskou praxi, celoživotní vzdělávání a další metody. V tomto kontextu jsou součástí komunity školy, formální i neformální instituce sídlící v sousedství a celý svět, zprostředkovaný například internetem. V místně zakotveném učení se komunitní učení využívá zejména k rozvoji vazby člověka na místo, což zvyšuje občanskou zodpovědnost a zodpovědné správcovství a péči.

www.skolaprozivot.cz/Mistne-zakotvene-uceni.html

„Přeneste vzdělávání zpět do obcí, do sousedství! Propojte žáky s dospělými rádci a znalci, dostaňte studenty a učitele do obce, do lesů, do ulic – blíž ke kráse i k tvrdé realitě. Dovedte zaměstnance obcí, starosty, manažery na školní dvůr a do učeben. To jsou místa, kam všichni patříme.“

David Sobel

Středisko SEVER vydalo publikaci Místně zakotvené učení.

Najdete zde základní informace a inspiraci do výuky.
Ke stažení zdarma zde: www.pavucina-sev.cz/data/X/n/T/sever-MZU-publikace-dobra-prax.pdf



Vzdělávání a metodická podpora EVVO



Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy:

TÉMATATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Projektové dovednosti (nejen) v EVVO.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

Specializační studium koordinátor EVVO 2021–2022

LÍSKA ve spolupráci s ALCEDEM – střediskem volného času Vsetín a Vzdělávacím a informačním střediskem Bílé Karpaty plánuje v ZÁŘÍ 2021 otevření nového kurzu akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Termín studia: září 2021 – podzim 2022

Rozsah: 250 vyučovacích hodin přímé výuky s využitím aktivních metod a forem, praktických cvičení, terénních exkurzí a pomůcek.

Místo konání: Hájenka Na novém světě, Vsetín, výjezdy na pracoviště EVVO v regionu

Lektoři: pedagogové s mnohaletými praktickými zkušenostmi, odborníci zabývající se environmentálním vzděláváním, didaktikou, plánováním školních zahrad, ochranou životního prostředí, tématy udržitelného rozvoje, rozvojovým vzděláváním atd.

Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. (specializační studium).

Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky

Během kurzu vypracují Školní plán EVVO pro svou školu.

V případě zájmu o studium vyplňte přihlášku,

<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-2>

Informace: infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz



LÍSKA



Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 1/2021

strana 8



Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

■ Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html

■ Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly

■ Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín www.ddmastra.cz/vyukove-programy

■ Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole, www.prokrajinu.eu

■ Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín, www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz

■ Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz

■ Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz

■ Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis

■ LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“. INFORMACE: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Učíme se venku

Témata: živá zahrada (ptáci, hmyz), stromy, jarní rostliny, půda, voda apod. v návaznosti na roční období.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD, dětská skupina

Počet účastníků: 15–28

Rozsah: 1–2 hodiny, možné i jako cyklus 2 a více programů v průběhu roku

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádoby)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 15–30

Rozsah: 2 hodiny

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ A ŠD

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (zahrada, voda, odkud se bere jídlo, učení venku, cíle udržitelného rozvoje),
- další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.

Cenu stanovíme po upřesnění programu.

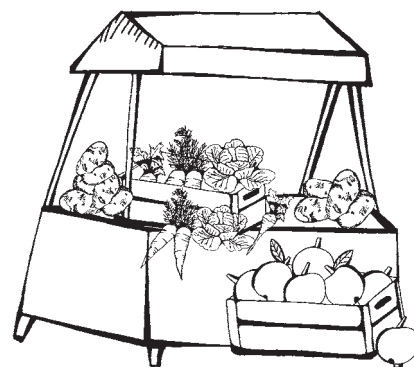
Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na vzájemné sdílení a učení („dětí – dětem“), odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce
Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ a ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.



VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu, v souladu s projektovou výukou. **K zapůjčení (za manipulační poplatek) je sada pomůcek pro terénní pozorování u vody.**

6. ročník: CESTA VODY

7. ročník: VODA V KRAJINĚ

8. ročník: SPOTĚBA VODY

Místo konání: učebna, laboratoř

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před výukovým programem (VP), VP (min. 1 vyučovací hodina) s lektorem, aktivní práce žáků po VP.

Učíme se s POLY – Učíme se venku

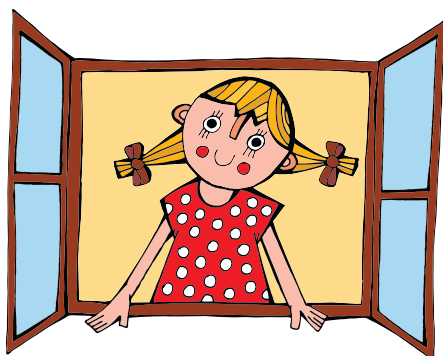
Rozvoj přírodovědné gramotnosti a polytechnických znalostí a dovedností – objevování a pozorování pestré přírody kolem nás.

Společný motivační úvod, 6 a více stanovišť s úkoly (hmyz, ptáci, půda, voda, tvary, příběhy jídla apod.), hodnocení.

Místo konání: zahrada, venkovní areál školy

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** do 60 dětí

Rozsah: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)



EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.



Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga, 10. ročník.** Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.

www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování,** <http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola** www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání,** www.globalnirozvojovjevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,** <https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),** www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,** <https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola** www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,** www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola,** www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,** www.skolaprozivot.cz
- **Žákovské parlamenty,** www.skolaprodemokracii.cz





Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace z edice LÍSKY Oříšek



■ Jak učit POLY.

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6



■ Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč,

www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1

■ Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.

Objednávky na infoevvo@seznam.cz.
Účtujeme poštovné.

■ Nová publikace Místně zakotvené učení

www.pavucina-sev.cz/data/X/n/T/sever-MZU-publikace-dobra-prax.pdf

■ Publikace: ZAMILUJ SI PŘÍRODU

Z dílny Chaloupek o.p.s. a Rezekvítku Brno. Najdete tu na 65 stranách nápady na hry zaměřené na posilování vztahu k přírodě.

www.rezekvitek.cz/?idm=12

■ METODIKY UČÍME se VENKU

Přes 40 nových lekcí, celkově přes 100 lekcí ven, dohromady 568 stran inspirace ven. Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Objednávejte v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

■ Kniha Justiny a Petra Danišových, SVOBODNÁ HRA: Jak nechat vyrůst radostné, odolné a samostatné děti

www.svobodnahra.cz/kniha

■ Jděte VEN, inspirativní náměty pro pobyt venku, www.jdeteven.cz

■ Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty vydalo ručně malované plakáty Bílých Karpat. Každý z plakátů má formát A2. Můžete zakoupit za cenu 99 Kč za kus. <http://vis.bilekarpaty.cz/>

■ Vzdělávací portál Jeden svět na školách je opět otevřen i bez registrace. Výborné dokumenty a snímky pro mnoho témat do výuky.

<https://www.jsns.cz/lekce>

■ Get up and Goals Česká republika

Volně ke stažení další mapy, které vznikají v rámci přípravy učebnice "Světové dějiny lidstva"! Můžete se tak dozvědět zajímavou formou, jak to bylo s jazykovou rozmanitostí Severní Ameriky před a po příchodu Evropanů nebo jak vznikl kapitalismus. Kompletní mapy s různými tématy zde: www.getupandgoals.cz/mapy

■ Sborník „Jak vytvořit vlastní kampaň“ a Myslete na svět!

Tipy z praxe a doporučení pro pedagogy i pro žáky. Ke stažení na <https://bit.ly/3fOfTED>
www.arpok.cz

■ Nový cyklus Klima mění Česko.

www.ceskatelevize.cz/porady/12318068320-klima-meni-cesko/

■ David Attenborough: Život na naší planetě

Slavný 94letý přírodovědec David Attenborough bije na poplach! Jeho nový dokumentární film by měli vidět všichni politici světa i každý z nás.

■ Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás.

Jak se zapojit? www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

■ Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj? A jak může pomoci každý z nás?

Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s.

www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

■ Fairtrade Česko a Slovensko má Youtube kanál

Najdete tam zajímavá videa o fungování Fairtrade a o životě pěstitelů, trailer na oceněný dokument Ve stínu kakaovníku, ale i videa o tom, proč Ladislav Zibura a Zuzana Kronerová nakupují Fairtrade.

<https://bit.ly/fairtrade-100>





Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Metodika na téma VODA pro celoroční práci se třídou

V dílně spolku Tradice Bílých Karpat v Hostětíně vznikla nová metodika, která se zabývá tématem sucha v krajině i ve městě a provede problematikou vodního režimu krajiny. Je zaměřená na celoroční práci se třídou a na terénní výuku pro žáky 2. stupně ZŠ a středních škol.

Metodika v teoretické části vysvětluje, kde se bere voda, proč je sucho a jak interaguje sucho a krajina. Vlastní aktivity jsou řazeny do 6 modulů, celodenních programových bloků.

Modul 1: Voda není?

Modul 2: Voda ve městě

Modul 3: Voda v řekách

Modul 4: Voda v krajině

Modul 5: Zadání projektů

Modul 6: Prezentace projektů

V jednotlivých aktivitách se setkáte s množstvím zajímavých metod, které můžete se svými žáky vyzkoušet. Metody jsou přizpůsobeny věku žáků.

Ať už využijete metodiku naplno a naplánujete podle ní celoroční projekt, nebo jen vyzkoušíte některý z modulů nebo jednotlivé aktivity, pevně věříme, že vám bude tato příručka dobrou inspirací a užijete si s žáky stejně legrace a radosti z poznávání, jako my při přípravě a ověřování navržených programů v terénu.

O metodiku si napište na mail: tbk@tradicebk.cz

Projekt byl podpořen Ministerstvem životního prostředí, projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Dave Goulson: Divočina v zahradě

„Vynikající průvodce ekologickým zahradničením“, Guardian

Divokou přírodu máme přímo pod nosem – v zahradách a parcích, v mezerách v chodníku a v zemi pod svými nohama. Dave Goulson nahlíží do kompostu, vrtá se v hlíně a noří se do zahradního jezírka. Zaniceně vysvětluje, jak jsou naše životy a osud celého lidstva neoddělitelně propojené se životy škvorů, včel, zlatooček a pestřenek, nedoceňovaných hrdinů přírodního světa. Zásadní kniha pro každého, kdo má zahradu a není mu lhostejná naše planeta.

www.knihykazda.cz/divocina-v-zahrade/



Nápadník aktivit s tématem Voda – EVVO pro handicapované

Ve spolku Tradice Bílých Karpat se po celý rok věnovali spolupráci s handicapovanými a rozvíjeli EVVO v Hostětíně se zaměřením na tuto cílovou skupinu. Výstupem projektu je scénář pobytového programu, jehož aktivity pilotně ověřili se skupinou dětí se svalovou atrofií. Program představuje téma Vody, v mnoha různých směrech a činnostech, které jsou přizpůsobeny různým druhům tělesného postižení – vozíčkářům, nevidomým, neslyšícím dětem.

Aktivity s tematikou Vody shromáždili lekteři do Nápadníku, který nabízí ke stažení zdarma. Dětem v něm představují vodu jako vzácnou, důležitou, zázračnou každodenní součást našich životů. Ponoří se do její energie, budou ji společně pozorovat a vnímat, aby obnovili prastaré spojení s tímto živlem.

Děti s tělesným postižením mají specifické potřeby pro poznávání světa. V Nápadníku se jim snaží lekteři zprostředkovat kontakt s přirozeným prostředím přírody, podnítit jejich zvědavost, chuť objevovat a zkoumat prostor kolem sebe, aby jej v rámci svých možností poznaly, pochopily a vytvořily si k němu kladný a láskyplný vztah.

Aktivity jsou vedeny hrou a prožitkem. Děti se věnují i badatelské činnosti, pokusům. Důraz je kladen na rozvoj smyslového poznávání a sebereflexi. Aktivity jsou rozděleny do několika tématických celků, které děti seznámí s vlastnostmi vody, koloběhem vody v přírodě, její funkcí v krajině a důležitostí správného hospodaření s vodními zdroji. Také se podívají na to, jak zacházíme s vodou v našem každodenním životě a co může každý z nás udělat pro to, aby bylo vody dostatek. Aktivity jsou inspirací, můžete je jakkoliv přizpůsobit podle konkrétních potřeb a možností dětí.

Napište si o Nápadník na: tbk@tradicebk.cz, získáte jej v pdf na e-mail.

Projekt byl podpořen Ministerstvem životního prostředí, projekt nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Nové ilustrované karty: Co se děje v trávě?

Poznávací karty spojené s pohybovou hrou, týkají se hmyzu a bezobratlých živočichů. Karty vám napoví kde jednotlivé druhy najít a co zajímavého se dá v přírodě pozorovat. Mimo informací obsahují také pohybové hry pro nejmenší založené na napodobování jednotlivých živočichů. Hodí se jak pro poznávání přírody formou hry pro malé děti s doprovodem, tak i pro větší děti, zkoumající přírodu už samostatně. Druhy jsou vybrány s ohledem na rozmanitost úkolů při pohybové hře, a také s ohledem na jejich běžnost v přírodě.

Víte, který hmyz slyší kolenem? Který hmyz má na nohách namalované oči? A který umí létat jako dron? S kartami Co se děje v trávě tohle vše zjistíte.

Soubor obsahuje 22 karet (jedna je úvodní, jedna obsahuje obecné informace a tipy k využití karet a 20 karet k různým druhům hmyzu a bezobratlých).

Karty mají formát A6, jsou vytištěné na vysokogramážním papíře a zalaminované.

Součástí je lněný pytlík (výborný pro zavěšení karet na batoh).

Cena je 250 Kč.

Objednávejte na eshopu www.prirodadokapsy.cz



Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz



Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku: www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín, <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- Ekozahrady, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- Osivo vhodné pro přírodní zahradu nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete odkaz **Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- Časopis Školní zahrada.
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu. <https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/



Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz



■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska**.
www.iskopanice.cz

■ Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

■ Nabídka farmářských a bio produktů
Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**
Bezobaláč Zlín, Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,
Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,
Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
[www.facebook.com/Bezobalov-Uherské-Hradiště](http://www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste)

Bez Uherský Brod, Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250, ceskuvmlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem, Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie, ulice Mostecká, Vsetín
[www.facebook.com/Delizia-Rozlévaná-EKO-drogerie](http://www.facebook.com/Delizia-Rozlevaná-EKO-drogerie)

ZeLo Bedýnky, ulice Mostecká, Vsetín

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv. Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně. Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko www.liska-evvo.cz/doc/fairtrade-cesko-a-slovensko-prinasi-novinky-ze-sveta-fairtrade
<https://fairtrade-cesko.cz/>



LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce Přehled akcí v regionu i mimo region.** Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele



Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

S ohledem na aktuální situaci je ZAVŘENO!



Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz



Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učít POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.



LÍSKA



Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 1/2021

strana 15